

ARKTISK FEBER. «Svalbard har alles øyne rettet mot seg», opplever Longyearbyens reiselivssjef Ronny Brunvoll. Her en turistgruppe på vei ut i ødemarken med hundespenn.

MULIG- HETEN AV EN ØY

Fra partysvensker til Kina til
Olav Thon: Alle vil til Svalbard.

TEKST SIMEN V. GONSHOLT FOTO IVAR KVAAL
Longyearbyen, Svalbard

NATTEHIMMELEN ER STJERNEKLAR. I det fjerne bølger nordlyset. Daniel Skjeldam, fergeselskapet Hurtigrutens nye konsernsjef, slår av tenningen på snøscooteren sin og lener seg bakover på seteryggen, inntil han ligger rett ut.

– Jeg har falt pladask, sier han.

– Jeg bare elsker denne øygruppen.

Tidligere hadde han riktig nok stilt seg avventende til Svalbard. I sin forrige jobb, som direktør i Norwegian, hadde han ved to anledninger lagt ned flyselskapets rute til Longyearbyen. Men for den 38-årige trønderen, som veksler ganske uanstrengt mellom inderlighet og kremmerånd, hører dette nå fortiden til.

– Det er et tidsvindu på det arktiske, sier Skjeldam.

– Det arktiske er i vinden, og det må vi bare smi på.

KLONDYKESTEMNING. Svalbard er hetere enn noensinne, både bokstavelig (middeltemperaturen nærmer seg null grader) og billedlig talt. I det som geofysikere og reisemagasiner har spådd til å bli det store «nordlysåret» – nordlysaktiviteten går i en bølgedal med en toppverdi omkring hvert ellefte år, som er 2014 – er det nesten ikke på måte på hvilke kommersielle aktører som vil slå mynt på den norskeide øygruppen i Arktis.

I snart ett år har både Norwegian og SAS fløyet direkte fra Oslo til administrasjonssentrumet Longyearbyen. Olav Thon og hans Amfi-kjede har kjøpt og skal modernisere Lompensenteret, Longyearbyens eneste handlesenter. Nede ved kaikanten har en lokal entreprenør prosjektert et nytt hotell, som med 150 »

FRI FERDSEL. Trafikkbildet i Longyearbyen er ganske oversiktlig. En suv her og der, snøscooterløype (for fastboende) til høyre for bilveien.

» rom vil bli øyas største. Vegg i vegg skal Po Lin Lee, en forretningskvinne fra Hong Kong, bygge et opplevelsessenter. Før jul ifjor satte hun opp verdens of-
fisielt største postkasse, 9,3 meter høy, for å imøte-
komme julegaveønsker fra det asiatiske markedet, hvor Svalbard skal selges inn som julenissens hjem – «dette er den nordligste byen i verden, så da må jo julenissen bo her», som hun har påpekt.

Hun er heller ikke den eneste som tenker nytt i Arktis: Longyearbyen tilbyr denne vinteren limousin-
service, Svalbardposten har innført betalingsmur og Barentsburg, den russiske bosetningen vest på Spits-
bergen, har fått sitt første mikrobryggeri.

Et sideprogram av Tromsø Internasjonale Filmfes-
tival ble lagt hit tidligere i vinter, en filial av Nord-
norsk Kunstmuseum er på trappene, og produksjons-
selskapet bak «Max Manus», spiller for tiden inn en
eventyrfilm på Svalbard, med Kristofer Hivju i rollen
som fangstmann.

Og selv om den lokale handelsstanden fortsatt først
og fremst er kjent for momsfri sprit, har utvalget i
Patagonia-dunjakker blitt ganske kresent også.

HAMSKIFTET. «Splendid isolation», vidunderlig
isolasjon, var skussmålet til Arnold Pike, en britisk
frisksporter som satte opp et prefabrikkert hus på
nordspissen av Spitsbergen i 1888, og slik skrev seg
inn i lokalhistorien som Svalbards første overvint-
rende turist. Siden har reiseliv vært en av de tre
«pilarene» – i tillegg til kullgruvedrift og forskning –
som Svalbard-samfunnet er tuftet på.

SVALBARD

FELLESNAVN på alle øyer, holmer og skjær mellom 74° og 81° nordlig bredde og 10° og 35° østlig lengde.

OPPRINNELIG ansett som terra nullius, ingenmanns-land. Siden 1925 del av kongeriket Norge, men Svalbardtraktaten 1920 anerkjenner alle traktat-
partborgeres rett til å slå seg ned på Svalbard, så lenge de kan brødfø seg.

SPITSBERGEN er største øy, oppdaget av nederlende-
ren Willem Barents i 1596. Her ligger Longyearbyen (kalt opp etter gruvemagna-
ten John Munroe Longyear), administrasjonssenter for øygruppen.

BEFOLKNING: 2698, hvorav 2195 (Longyearbyen og Ny-
Ålesund), 493 (Barentsburg og Pyramiden), 10 (polsk forskningsstasjon på Horn-
sund). Seks av ti er menn.
LONGYEARBYEN har 44 nasjonaliteter, hvorav 102
thailendere og 91 svensker.

100 PROSENT barnehage- og 4G-mobilnettdekning. 90 prosent sysselsetting.

LAVERE KRIMINALITET og avgiftsnivå enn på fast-
landet, høyere inntekts- og utdanningsnivå. Større inn-
slag av alkoholisme. Ingen eldreomsorg.

ISBJØRNBESTAND: Cirka 3000 isbjørner, som er fre-
det. Årlig felles gjennom-
snittlig tre til fire isbjørner i nødverge.

ENESTE mulighet til å jakte fjellrev: lotteri.

MØRKETIDEN varer fra 14. november til 29. januar, midnattssol fra 20. april til 22. august.

SVALBARD betyr «landet med de lange kyster».

GJENNOMSNITTLIG BOTID: Syv år.

HOTELLNÆRINGEN hadde 91.781 besøkende ifjor, som er en økning på 14 prosent, ifølge NHO Reiseliv.

ANTALL utenlandske besø-
kende økte med 132 prosent.

Turismen har imidlertid gått i kraftige bølgedaler, gjennom tidene og gjennom året, og det har vært litt oppe til debatt hvordan man egentlig skal markeds-
føre et reisemål som består av 60 prosent is, er mørk-
lagt nesten halve året og bebodd av flere isbjørner enn mennesker.

– «Eliteturisme», sier Christin Kristoffersen (40).
– Det var ordet vi kom opp med da vi begynte å diskutere reiseliv igjen for et par tiår siden. Elite-
turisme, gjentar hun, såpass oppgitt at hun legger om til østlandsk.

– Veldig fint ord. Veldig bra. Lykke til med å pro-
motere den.

Christin Kristoffersen er Longyearbyens lokalstyre-
leder, tilsvarende hva man på fastlandet kaller ord-
fører. Hun er opprinnelig fra Tromsø, og kom til Long-
yearbyen for en forskerstilling i 2009, men ble to år senere valgt til byens første kvinnelige lokalstyre-
leder. Hun er, har Svalbardposten foreslått, «en mer frisert og flagrende type» enn nordområdepolitikere
flest – til forskjell fra de fleste fastboende, som gjerne går i funksjonelle fleecegensere og sokkelesten på jobb, sverger hun til buksedress og høye hæler.

Men hun er ikke den eneste som ser annerledes ut, påpeker hun. Hele Longyearbyen er i ferd med å gjennomgå et hamskifte. Tiden er slagen for kull-
gruveindustrien, og hvis lokalsamfunnet i fremti-
den skal stå støtt på sine gjenværende pilarer, har Kristoffersen det svart på hvitt at reiselivsaktiviteten må fordobles. Da holder det ikke å henvende seg til eliten.

SETT FRA OVEN. Innflyvningen over Spitsbergen, Svalbard og Norges største øy.

1

2

3

4

5

- ❶ **DENNE VEI.** Skilting i Barentsburg, det gamle russiske gruvesamfunnet som er Svalbards nest største bosetning, og nås med scooter, båt eller helikopter.
- ❷ **OLAV THON-LAND.** Lompensenteret, Longyearbyens ganske tradisjonelle kjøpesenter, ble nylig kjøpt opp av Olav Thon og hans Amfi-kjede, som har varslet en overhaling. ❸ **LAS VEGAS-TILSTANDER.** Helgeturismen til Longyearbyen øker. Byens ene limousin står klar i et boligfelt nedenfor hovedgaten.

- ❹ **POSTMODERNISME.** Svalbard fikk før jul i fjor verdens største postkasse, på initiativ fra den Longyearbyen-baserte Hong Kong-kvinnen Po Lin Lee. «Dette er den nordligste byen i verden, så da må jo julenissen bo her», forklarte hun til NRK. ❺ **GASELLEBEDRIFT.** Karlsberger Pub, som ligger i enden av Lompensenteret, vegg i vegg med Coop, ansetter bare kvinnelige bartendere. Jeanette Gulliksen fra Sandefjord er en av dem.

LITT SVINN MÅ VI HA. DET GIR OSS EN LITEN SÅNN EDGE

CHRISTIN KRISTOFFERSEN lokalstyreleder, om isbjørnangrep på turister

» – Samfunnet er blitt mer eventorientert. Vi er mer umiddelbart orientert. Engasjementet innenfor alle områder er sånn, sier hun.

– Det er splendid med isolation, jeg for min del synes det kan være veldig fint, men man vil jo ha en opplevelse, en hendelse, koblet til destinasjonen.

Derfor er hun for eksempel ikke spesielt opptatt av å underslå isbjørnfarene på Svalbard. Selv om det er fire år siden sist en isbjørn nærmet seg Longyearbyen sentrum, tenker hun at «det er kulere for oss hvis vi kan fortelle hvor mange isbjørner som har tatt turister».

– Litt svinn må vi ha, sier hun, med et uutgrunne- lig smil.

– Det gir oss en liten sånn *edge*.

TOPPEN AV AVSLAPNING. – Det der er faktisk et viktig kriterium for mange, sier Daniel Skjeldam ivrig.

– Altså, at det er sjanse for å se isbjørn, i alle fall.

Det er kanskje ikke helt opplagt hva Hurtigrutens konserndirektør har på ordførerkontoret i Longyearbyen å gjøre. Svalbard inngår tross alt ikke i fergeselskapets faste rutenett. Men Hurtigruten har et ekspedisjonsskip som seiler rundt øygruppen i sommerhalvåret, og eier dessuten Spitsbergen Travel, Svalbards eldste og største reiseoperatør, som driver Spitsbergen Travel Hotel, det gamle boligkomplekset til kullgruveindustriens funksjonærssjikt.

Ingen av delene har vært noen direkte gullgruve for Hurtigruten. Selskapet, som har gått med solid underskudd hele 2000-tallet, forsøkte for noen år siden å selge unna Spitsbergen Travel. Men det var før Daniel Skjeldam mønstret på.

I dag, opplever han, er «fly blitt som buss» i Norge, mens «de unike opplevelsene, som forteller oss hvem vi er, det kommer mer og mer». Bare ta ham selv, «organisert turisme er ikke helt min greie». Når han drar på ferie, drar han helst til lukkede regimer som Nord-Korea, Burma og Syria – «det er toppen av avslapning». Og det er her Svalbard kommer inn. For selv om Hurtigruten typisk «har hatt gjester som har vært i den eldre delen av skalaen, og store, hvite, utenlandske cruiseskip er i ferd med å tette Geirangerfjorden», som Skjeldam sier, «går det ikke an å legge seg ned og dø av den grunn».

– Vi må ta heller ta til oss ekspedisjonselementer og gå vekk fra masseturismen. Spitsbergen skal bli en spydspiss i den satsingen, fortsetter han.

– Det her blir fra stort til smått. Men dere kan jo begynne med julepynten deres, sier Christin Kristoffersen.

– Jeg vil jo gråte når jeg ser julepynten på hotellene deres. Noen grønne plastgirlandere og gule glasskuler, liksom.

Selv har hun innredet hjemmet sitt med drivved som bokhyller, europaller som skostativ og reinsdyr-

horn som jakkehengere. På Svalbard bør man «ta i bruk naturlige elementer estetisk», mener hun.

– Det skal jeg ta med meg, sier Daniel Skjeldam.

– Vi har en diskusjon på akkurat de tingene der. Ektheten hos oss skal opp.

TILBAKE TIL NATUREN. Andre har allerede jobbet en god stund med å få opp ektheten. Basecamp Explorer, som er basert på Svalbard og hos en masai-stamme i Kenya, har spesialisert seg på historisk og økologisk korrekte reiseopplevelser. På Svalbard driver turoperatøren Isfjord Radio, en øde radiostasjon som er omgjort til verdens nordligste boutiquehotell, og Fangstmannshotellet, en rustikk tømmerbygning som er alt som Hurtigruten-eide Spitsbergen Travel Hotel, med sin Chesterfield-salong og syvrettersmeny «med finesse à la France», ikke er. Si farvel til betal-tv og minibar. På Fangstmannshotellet består luksusen i romnøkler med hundeben som nøkkelknippe, resepsjonistens hjemmebryggede glühwein og køyesenger slått opp med plank fra en russisk fangststasjon.

– Ikke til forkleinelse for våre konkurrenter ... Jeg mener kolleger, begynner Stein Tore Pedersen (41), ekspedisjonsleder hos Basecamp Explorer.

– Men hvis du er gjest hos Spitsbergen Travel, er du på scootertur i seks timer, før du er tilbake på et hotellrom som like gjerne kunne vært i Trondheim eller Namsos eller Bergen. Vår idé er at man skal ha

tid til å oppleve naturen. Alt vi gjør, gjør vi dobbelt så sakte som våre konkurrenter. Ser vi en rein, har vi tid til å stoppe og kose med dem. Omtrent, da.

Pedersen står og småhutrer ved hundeleiren til Basecamp Explorer. Den er omkranset av en tilbakeført fangsthytte, en gamme og en hjell hvor tre se-ler henger til tørk. Han er i ferd med å sende to turister ut på hundetrek, de har bare fått beskjed om å bli kjent med hver og en hund først. Vel ute i ødemarken vil turistene få beskjed om å legge seg ned i snøen i minst to minutter, helst mye lengre.

– Du blir høy på livet av det, sier Pedersen.

– Helt sånn kokainrus.

UTROLIG SÅRBART. Det finnes dem som ser en bakside ved denne rusen. Sysselmannen på Svalbard, som er øygruppens politi- og forvaltningsmyndighet, minner i siste årsrapport om at det er et politisk mål å holde vedlike utstrekningen av villmarkspreget område på Svalbard, og at turistindustrien «representerer brukerinteresser som står i konflikt med dette målet».

– Nordområdet er utrolig sårbart, påpeker Geir Jørgensen, nordområdekoordinator i Norges Naturvernforbund, som synes «det er okei at det er flere enn oljeselskaper som opererer der», men mener likevel grunnholdningen bør være «å innsnevre heller enn utvide» turistaktiviteten.

Selv reiselivssjef Ronny Brunvoll i Longyearbyen låter vaksom: «Dette dreier seg om vekst i et sårbart område», sier han til Svalbardposten. «Hvis vi ikke ter oss skikkelig og tar vare på naturverdiene, vil mulighetene falle bort.»

Truls Culowsen, leder i Greenpeace Norge, er særlig bekymret for Arktisk Råds tungoljeforbud på Øst-Svalbard, som vil tre i kraft neste år. Det er ment å stagge forurensningen fra tungoljedrevne cruiseskip i særlig utsatte arktiske verneområder, men Culowsen mener det vil virke mot sin hensikt, bare kanalisere all trafikken inn mot Longyearbyen, som ligger på vestsiden av Svalbard og derfor ikke er omfattet av forbudet.

– Svalbard er en fantastisk portal til Arktis, men det må gjøres på riktig måte. Og helgeturer til Longyearbyen er kanskje ikke den rette måten å gjøre det på, sier han.

ARKTISK DYSTOPI. Om dette maner frem et bilde av Longyearbyen som et helgemål for harryhandel og utdrikningslag, en arktisk hybrid av Galápagos og Las Vegas, er det i alle fall enn så lenge ikke slik det ser ut her. En mandagskveld i februar står byens nye limousin parkert i et boligfelt, og gatene er folketomme, bortsett fra en og annen månebedotten asiatisk fot-turist. «Ikke et tre lyser opp i det steingrå landskapet. Intet sted for liv, skulle man tro», som Helge Ingstad skrev i sin memoarbok om livet som sysselmann på

Svalbard. «Men så forunderlig er livet at det også har funnet feste i det ytterste nord», la han til. «Ser man seg nøyer om, merkes det på mange måter.»

Et blinkende lys oppe i fjellsiden over byen, for eksempel, er ikke et ledelys for flytrafikken, men en kveldsjogger med hodelykt. Karlsberger Pub, som ligger i enden av Lompensenteret, med permanent nedslåtte persienner, er ikke Longyearbyens tristeste skjenkested, selv om det ser slik ut fra utsiden, men en gasselbedrift med et av verdens beste brennevinsutvalg og et livsbejaende klientell.

Og Huset, det tradisjonsrike forsamlingsstedet som siden 1951 har forent Longyearbyen-samfunnet – og i perioder har fungert som både sykehus, kino, posthus, briderom og tobakksutsalg – er ikke blitt stripet for sjel og forandret til det ugjenkjennelige, bare fordi det i dag er overtatt av et helsvensk, gjennomtatovert mesterkokklaug som serverer løyrom i stedet for isbjørnbiff og har satt inn pingpongbord der kino-salen pleide å være.

For om det er noen som virkelig har omfavnet Svalbard-livsstilen, er det svensker.

KONGEN AV BARENTSBURG. – Oi, sier Christian Gustafsson og holder opp smarttelefonen sin, hvor han har installert en app kalt Aurora Forecast, som viser at nordlysaktiviteten i kveld er åtte på en skala som går til ti.

»

● **RUSTIKT.** Fangstmannshotellet i Longyearbyen er bygd opp av drivved fra en russisk fangststasjon. «Sykt koselig», synes reisemagasinet Condé Nast Traveller. ● **NYE TIDER.** Utsikten fra Isfjord Radio, den gamle radiostasjonen ytterst i Isfjorden, som mistet status som hovedreléstasjon da Svalbard fikk fiberoptisk kabelsamband til fastlandet, og i dag er omgjort til grisgrendt boutique-hotell. ● **LOKALE RÅVARER.** Reinsdyr med rødhet og mandelpotet. Fra «arktisk vinter»-menyen til Huset, samlingshuset i Longyearbyen som har fått helsvensk kokkelaug. ● **VELASSORTERT.** Svenske Christian Gustafsson, kokk og helhjertet Svalbard-entusiast, i den viden kjente vinkjelleren til Huset. »

❶ **HUNDENETTER.** Scooterturismen har økt, hundesledeturismen har gått tilbake, observerer Sysselmannen, øygruppens politimyndighet, i siste årsrapport. Her noen polarhunder flankert av hundeguide Johan Berger. ❷ **OBSERVATORIUM.** «Cognac-hemsen» på Fangstmannshotellet i Longyearbyen, som, i tillegg til å være hotellets eneste oppholdsrom med tv, har observatoriumsvindu i taket og polarlitteratur i bokhyllene. ❸ **PELSLIV.** Antallet hunder på Svalbard er rekordhøyt, 621 registrert ved årsskiftet. Ifjor fikk også Longyearbyen sin første veterinær. ❹ **STINN BRAKKE.** Folksomt i badstuen til Isfjord Radio. Vanity Fair-journalist Austin Merrill i forgrunnen.

DET SER UT SOM OM VI GÅR MOT SLUTTEN

HALLVARD BOHOLM nordlysforsker

» – Dette kan bli en av de beste dagene i mitt liv.

Den 31-årige kokken fra Göteborg skulle egentlig bare være her i to måneder, og deretter videre til New York. Men to måneder er blitt to år, og det første året var han ikke tilbake på fastlandet én eneste gang. Christian Gustafsson kan ikke få nok av Svalbard. Så fort han er ferdig med skiftet sitt på Huset, skifter han ut forkleet med full Norrøna-habitt. Bortsett fra den polske forskningsstasjonen i Hornsund, på sørvestsiden av Spitsbergen, har han sett alt som er av bosetninger på Svalbard. I morgen har han tenkt seg til Barentsburg, han pleier å ta med noen kilo indrefilet til den gamle russiske gruvebyen. «Dere skal bare se hvordan de reagerer», sier han, «jeg blir tatt imot som en konge». Hver ledige kveld tar han Mauser-

riflen sin på ryggen – i fall isbjørnangrep – og drar opp i fjellsidene for å forsøke å fotografere nordlyset. Noen ganger stunter han guidede turer for japanske turister. Men han er like gjerne alene.

Etterpå drar han på ut byen for å feire. Når mørketiden er over, tar han alltid med seg solbriller. Ikke fordi midnattssolen er så uutholdelig sterk, men fordi han fortsatt ikke er helt komfortabel med å vise at livet i Arktis regelmessig kan få ham til å gråte av glede.

HÅP I EN BOKS. Hos Store Norske Spitsbergen Kullkompani, Svalbards opprinnelige hjørnestensbedrift, vet man ikke helt hva man skal føle. Nylig ble gruve-driften forlenget til 2023, men deretter krever den nor-

ske regjering at selskapet rydder opp etter seg. En ny nedbemanningsprosess er i gang, arbeidsstokken skal reduseres med en fjerdedel.

– Det som er trøsten, er at det er litt moment for å gjøre noe annet med alt dette, sier Terje Carlsen, kommunikasjonssjef i Store Norske, og kikker rundt seg.

Han står i verkstedet til Gruve 3, en av selskapets forlengst nedlagte gruver. Kvelden i forveien arrangerte han konsert her, folk klagde litt på akustikken, men å omgjøre en utrangert kuttnaskin til provisorisk bardisk var til gjengjeld en ubetinget suksess.

Han jobber også med å lage museum av gruveen: En konservator fra Vitensenteret i Trondheim har vært på befarings denne vinteren, og hun mente hun

FEM SVALBARD-INSTITUSJONER

BÅTEN I ISEN

«**NOORDERLICHT**», et 100-fots lystskip fra 1911, frosses hver vinter fast i Tempelfjorden utenfor Longyearbyen. Skipet har 20 sengeplasser, egen kokk og en tavle hvor isbjørn-observasjoner krysses av (rekorden er 32 på én sesong). **MAAIKE GROENEVELD**, som sammen med sin mann Ted Van Broeckhuysen utgjør den faste besetningen, ble født – bokstavelig talt – på en husbåt i Nederland, og drev tidligere seilturisme på Kanariøyene. Men siden 2004 har «Noorderlicht», som betyr «nordlys», seilt rundt Svalbard og ligget fastfrosset i vintermånedene. Dronning Sonja har vært på privatbesøk til skipet; den britiske avisen The Times mener det er en av 50 ting å gjøre før man dør. **NETT** basecampspitsbergen.no

FRØHVELVET

«**DEN GRØNNE SKATTEN** i den evige isen», som Frankfurter Allgemeine kaller Svalbard globale frøhvelv, ligger i Platåberget utenfor Longyearbyen. Et internasjonalt samarbeidsprosjekt for å sikre det eksisterende plantelivet mot eventuelle naturkatastrofer. Initiativtager Cary Fowler i The Global Diversity Trust ser på det som et «bibliotek over livet». Også kjent som «dommedagshvelvet». **HVELVET** – i praksis tre hvelv, som går 120 meter inn i fjellet – er verdens største av sitt slag, og kan romme

inntil 2,25 millioner forskjellige frø. Det er finansiert av amerikanske filantroper, deriblant Bill Gates, og drevet og bygd av Norge. Kunstneren Dyveke Sanne har smykket ut det speilkledde inngangspartiet, som reflekterer et fiber-optisk turkist lys gjennom mørketiden, og ser litt ut som et tidskapslet nordlys. **HVELVET** er normalt stengt for allmennheten, men kan åpne ved henvendelse. Har egne publikumsdager. **NETT** croptrust.org

PYRAMIDEN

DESIMERT russisk gruvebosetning ved Billefjorden, 50 kilometer nord for Longyearbyen. Hadde på det meste omkring 1000 innbyggere, men etter at kullgruve-driften til Trust Arktikugol ble avviklet i 1998, ble byen praktisk talt fraflyttet, som Kjartan Fløgstad's bok «Pyramiden: Portrett av en forlaten utopi» (2007) antyder. **IFJØR** gjenåpnet imidlertid gamle Hotel Tulipan, som avløste et provisorisk containerhotell, og fem russere bor der fast. Pyramiden kan nås med snøskuter eller cruise. OBS! Isbjørnfare.

HUSET

LONGYEARBYENS majestetiske forsamlingssted siden 1951, tegnet av Colosseum kino-arkitekt Jakob Hansen, og

beliggende like utenfor byen, ved foten av hoppbakken på Svalbard.

ER BLITT BRUKT til kino, telefonsentral, posthus, nød-sykehus, kirke, gymsal, kulturhus, skolehus og mat- og vinhus – kjent for sin vinkjeller, som har over 20.000 flasker og er premiert med «award of excellence» av bransje-bladet Wine Spectator.

I DAG delt opp i restaurant- og kaféavdeling, eid av Svalbard booking og styrt av svenske Bo Tommy Örnwald (daglig leder) og Mikael Herd (kjøkkensjef). Kinosalen i annen etasje er tilbakeført til 1951, men brukes i dag som festsal (filmer vises på det nye kulturhuset inne i byen). **NETT** huset.com

CAMP BARENTZ

EKSPRESSVERSJONEN av Svalbard. Camp Barentz, kalt opp etter Willem Barentsz, den nederlandske sjøfareren som «oppdaget» Spitsbergen i 1596, ligger ti kilometer øst for Longyearbyen, inne i Adventsdalen. Campen, som driftes av Spitsbergen Travel, består av et hus, en gamle og en hundecamp, hvor besøkende blir servert bidos (samisk reinsdyrgrøte) og Munkholm (hvis du kom på skuter; huset har ellers skjenkebevilling) og får et historisk foredrag av veteranguiden Helga Eide. **NETT** spitsbergentravel.com

DET YTTERSTE NORD. Isbreene på Svalbard dekker 60 prosent av landarealet, 30 prosent er bart fjell, ti prosent vegetasjon.

DET ARKTISKE ER I VINDEN, OG DET MÅ VI BARE SMI PÅ

DANIEL SKJELDAM konserndirektør i Hurtigruten

» «kunne holdt på et helt liv», ifølge Carlsen. Han viser frem noen foreløpige museumsgjenstander – «hængefette», som er et blokkfeste for hengebolt, «leirkuk», som er en forladning. Da han ryddet igår, kom han også over en gammel hermetikkboks med Viking Melk. Han holder den opp, triumferende.

– Det her er jo nesten et museum i seg selv.

MØRKETID. Mens noen ser konturene av en postindustriell æra, ser imidlertid andre begynnelsen på slutten.

Hallvard Boholm (65) er mangeårig teknisk leder ved EISCAT, det internasjonale nordlys- og geofysikk-observatoriet på Svalbard, som har hatt sin mest interessante vinter på lenge, radaranlegget har på

grunn av den intense nordlysaktiviteten kjørt døgntinnsvis beredskap to uker i strekk. Han forklarer – ikke uvillig, men litt trøtt – hvordan senterets to gigantantennener registrerer prosessene mellom solen og jorden, som forårsaker nordlyset, og blir brutt ned i tall og grafer på kontrollrommet hans.

– Japan og Kina vil visst bygge sine egne antenner her oppe. Skjønner ikke helt hvorfor de er så interessert i det, sier han.

– Nå har det vært en aktiv periode. Vi er omtrent på toppen nå. Men det ser jo ut som om vi går mot slutten.

– Altså av nordlysåret?

– Nei, man mener jo at den er i ferd med å slukne for godt. Solen.

Han sikter – viser senere, lett frenetisk googling – til teorien om at solen kan være på vei mot hvit dvergstadiet, svinne hen og dø. Det kan skje om 15 milliarder år, tror noen. Andre tror det kan skje langt tidligere.

En ting er sikkert: I mellomtiden vil Svalbard klare seg helt fint. Så lenge man har en ordfører som ser fordeler ved isbjørnangrep og en saklig vitenskapsmann som viser seg å være en galgenhumoristisk undergangsprofet, trenger man egentlig ikke tenke på hvordan man skal markedsføre seg.

– Ja, det blir neppe i vår tid, da, legger Hallvard Boholm til, med et svakt smil.

– Men snart er det helt mørkt her. **dz**
simen.v.gonsholt@dn.no